

TRIBUNA POPORULUI

REDACTIA
Str. Anloch (Adam)
ABO MENTUL
Anstro-Ungaria
an fl. 10; pe
1/2; pe 1/4 de an
50 pe 1 lună fl
de Duminecă pe
an fl. 2.—
România și străinătate
pe an 40 franci.

ADRESA
Arad, Str. Anloch (Adam)
INSERȚIUNILE
de 1 p. garson: prima clasă
7 cr.; a doua oară 8 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbre
de 30 cr. de fiecare pub-
licație.
Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt în plăți
înainte în Arad.
Scrisori defrancaze

Reforma

administrativă.

(R.) Sa punem cazul că mâne poimâne guvernul vine în Dieta un proiect de modificare a actualei legi administrative. Care va fi ordinea Românilor? Ce vor face naționalitățile în fața tendințelor guvernului — tendințe care desigur să ne fie binevoitoare?! În ce vom arăta părerile noastre? Cum protestăm? Cine va fi autorizat să vorbească în numele întregii națiuni? Și ce principii vom pune în acțiune pentru ca să se țină socotă de ele, ori cel puțin să fie înscrise, când guvernul va întreprinde reforma administrativă?!...

Ată tot atâtea întrebări, la care cel mai iscusit dintre fruntașii noștri nu credem că va ști da răspuns hotărât!

Și că reforma aceasta se va desfășura în mod normal, cel puțin în ceea ce privește starea aproape de guvern, anunțată „Budapesti Hirlap” (nrul 26 Dec. n.) serie adică, la loc frunte:

„In anul 1902 expiră mandatul funcționarilor administrativi ai comitatelor și congregațiilor vor avea să se aleagă noi slujbași. După toate probabilitățile, acestea vor fi în patria noastră cele din urmă alegeri de funcționari. Neînțelegerile iscate între noi și Austria pentru încheierea unei convenții, durere, au făcut în anul din urmă cu neputință ori ce activitate pe terenul reformei administrative și au împiedecat ca aceste reforme să se întreprindă până la 1902. După informațiile ce avem însă se poate spera cu siguranță că în decursul anului ce începe în sinul guvernului se va luă cu deplină energie pentru pregătirea reformei administrative. În mini terul de interne încă în decursul anului viitor se va face revizuirea proiectelor înlocuite de precedentele guverne. E vorba, ca pentru acest scop în ministerul de interne să se instituie o anumită secție ori comisie de coordonare.”

Care sunt principiile conducătoare ale guvernărilor, le știm: vor fi dungă și peste biata de autonomitate, să ce avem și în cadrul cărora am fost bărbași, am mai putut să ne proclamăm centralizarea, și să se conducă după ordinea ministrului. Mai pofteste să și fă șgomot când se ivește un Krivány și mai accentuează parile cuprinse în legea de naționa-

Bine să luăm seamă și o singură nu ne amăgim: reforma aceasta să fie dacă nu deservită, desigur parțială desființare a legii naționalității. Ea va îmbrățișa și nicând cele mai vitale chestii ce

ne privesc: viața municipală cu toate ale ei amănunte, așa că începând dela fișpan și până la pazitorul de noapte și cel din urmă scriitoras, toți vor fi „magyar királyi”, trimiși asupra comunelor desigur nu înspre edificarea noastră națională, ci pentru-ca mai presus de toate să fie slugitorii ideii de stat maghiar.

Că ce însemnează aceasta, e de prisos să mai spunem. Dacă funcționarii aleși de noi, cari cel puțin de patru ori pot fi scuturați într'un an, în congregație, au ajuns fiecare un pară tiran, își poate închipui ori și cine, ce o să fie Ungurul de la Kecskemét de pildă, numit slujbaș între Români (ori alte naționalități) despre care atâta știe — căci așa a auzit în școli de la profesori, așa citește în foi — că sunt dușmani ai patriei și la tot cazul dușmanii înverșunați ai ideii pe care au jurat acesti slujbași!... O să fie nu administrație mai promptă, că în Ungur nu o să altoiești nici odată virtuți nemțești, nici stăpînire a Kriványilor: slavă Domnului, se fură destul și în oficiile de stat, Băcs și soții doar funcționarii de stat au fost, — ci o să fie o frământare, în cât toate anapoda o să meargă și zel o să se depună numai într'u a șicana pe Români, Sârbi și Slovaci, cari nu vor să primească... ideta.

Asta-i perspectiva.

Și ne vom merita soarta, dacă nu ne vom reculege cel puțin în oara unsprezece.

De un șir lung de ani, n'am mai făcut nici un progres în viața comitatensă. Cu drepturi atât de largi, cu populație atât de compactă și în cele mai multe părți conștientă de naționalitatea sa, am ajuns că n'avem un singur comitat: nici noi Români, nici celelalte naționalități aliate, unde noi, majoritatea locuitorilor, să alegem pe funcționari, cum zice legea, ci spre eternă rușine, o mână de străini pripășiți printre noi s'au instăpânit asupra întregii noastre vieți municipale.

Nici nu e mirare deci, dacă guvernele ungurești au încetat a mai ține socoteală de noi. Cine în viața de stat nu și manifestă nici idei nici dorințe, e ca și când n'ar exista, ori câtă valoare intrinsecă ar avea de altfel.

Dacă am păcătuit în trecut, cel puțin să ne pregătim pentru viitor.

Vestea dată de presa maghiară să ne fie un memento, căci dacă vom lăsa să ne găsească desorganizați și neorientați până și o reformă ca ceace ni se pune în perspectivă, am scăpat ultimul prilej de a dovedi, că în statul acesta trebuie să se țină socoteală și de noi.

Că ce este de făcut, vom spune curând.

Dietele provinciale austriace, din țările Boemia, Galiția, Austria superioară și inferioară, Salzburg, Știria, Carintia, Carniola, Moravia și Silezia, prin patentă împărțite sunt convocate pe ziua de 29 Decembrie n.

Răsboiul din Africa.

În timpul din urmă circulează prin presă șovrul, că atât Anglia, cât și presidentul Krüger al Burilor se gândesc serios să încheie o pace, convenabilă pentru ambele părți beligerante.

Reprezentantul diplomatic Leyds al Transvaalului petrece de presente la Paris. Dinsul ar fi declarat, că n'are știre despre o intervenție oarecare pentru încheierea păcii și că toate legăturile sale cu guvernul îi sunt întrerupte. Cu toate acestea, el are motive de-a privi cu încredere în viitor.

„Nouă — a zis Leyds — mai mult ne convine pacea, decât gloria și ne luptăm numai, pentru-ca să ajungem la o pace cinstită și durabilă. În Pretoria oamenii în ori-ce moment al răsboiului vor fi gata a recomanda și a primi pacea, dacă ea ne asigură independința. Decât că presidentului Krüger nu-i stă în putere, să comunice părerile sale aceloră, cari au interesul, să se pună cât mai îngrabă capăt răsboiului.”

Inregistrăm mai jos câteva din știrile mai nouă.

Generalul-comandant englez din orașul Cap a telegrafat încă Sâmbătă (24 l. c.) seara la ministerul de război în Londra, că situația generală în Africa-de-sud este neschimbată. Ear un raport al reprezentantului transvaalic din Bruxella, cu data 25 l. c. n. vestește, că îndată-ce Engliera ar voi să ocupe sinul de mare Delagoua, Burii ar fi gata să năvălească pe teritoriul portugalic. — Cu data 24 l. c. se vestia din Malta, că lordul Kitchener în aceeași zi sosise acolo, de unde imediat a plecat mai departe la Gibraltar.

Simpatiile pentru Burii cresc pe zi ce trece mai ales în Statele Unite americane. Astfel cu datul 24 l. c. n. se depezează din Newyork, că în mai multe orașe americane s'au ținut mari adunări, intrunind lume imensă și demonstrând pentru biruința și mai departe a Burilor. În toate părțile Statelor Unite americane se fac colecte pe seama Burilor.

Americanii vor să colecteze în vreme scurtă vr'o cincă milioane de dolari, pe cari să i trimită presidentului Krüger din Transvaal pentru trebuințele vitejilor Burii.

Manifestații în favoarea Burilor. Se scrie din Paris:

Cu ocazia întrunirei organizate de comitetul de acțiune al tinerimii franceze, în favoarea Transvaalului, tucășari au avut loc între naționaliști și socialiști anarhiști. Poliția a șarjat în trei rânduri și a înprăștiat pe manifestații.

Infrângerea dela Colenso. Dela Burii întâia relațiune despre înfrângerea generalului Buller, abea acum a sosit. Reiese, că generalul Buller și-a băgat trupele în foc fără să aibă idei că în fața lui Burii ocupă niște locuri strategice escelente. Întâiu au mers, în centru, infanteriștii, mulți la număr,

ear în flancuri dove baterii de artilerie. Burii i-au lăsat să se apropie până în bătăia puștilor. „Atunci, spune o telegramă din Colenso cu data de 16 Dec. noi am deschis un foc groaznic care cu adevărat îi secera pe Englezi. Cu toate acestea, ei se apropiau de fluviu. Sub focul puștilor noastre Mauser și a artileriei care a început și ea focul, Englezii au fost șișiți să se retragă, lăsând în urmă morți și răniți numeroși. S'au recules însă earăși, dar și a doua oară au fost respinși. Intreaga artilerie au lăsat-o îndărăt. Câmpul de luptă pe întindere de mai multe mile engleze, este plin de cadavre engleze. Englezii sunt ca nimiciți.”

Arangeamentul cu Austria.

După învoiala făcută între cele două ministere ale M. Sale, azi „Wiener Zeitung” va trebui să publice patentă împărțitească, prin care se promulgă procedura de asemnare. Primul ministru Wittek va contra-semna această patentă împărțitească.

Îndată-ce a apărut acest decret, ministrul de finanțe al Ungariei va trimite ordin telegrafic tuturor oficiilor de vamă dela frontieră, arătând schimbările ce vor trebui să se facă în ordinațiunea sa dela 17 c. privitor la „retorsiune”: se luaseră adică dispoziții, pentru caz, când în Austria nu s'ar promulga procedura de asemnare, măsuri cari acum vor trebui modificate esențial.

În privința cotei, mâne se va ține în Viena un consiliu al ambelor guverne, sub presidenția M. Sale, în care se va decide, pe câtă vreme să decreteze M. Sa cota, pe un an, sau pe mai puțină vreme, până ce parlamentele vor vota adecă acest proiect.

După o vacanță de patru săptămâni, mâne delegația maghiară se va întruni earăși la Viena. La ordinea zilei va fi numai proiectul de indemnizare ce este a se da guvernului comun. Discuție va provoca cel mult Ugron Gabor, care va aduce în disenție chestii de drept public.

Din Bucovina.

„Patria” publică următoarea telegramă: Viena, 23 Decembrie st. n. În cercurile politice există numai o opinie asupra neconvocării dietei din Bucovina. Se știe doară, că ea este ultima concesione a ministerului față de președintele țării Bourguignon. Dietele de Tirol și Dalmația nu au trebuit convocate, având guvernul în legea dietală de acolo un § 14. Dieta Bucovinei trebuie convocată lipsind o astfel de dispoziție pentru ea. Neconvocarea dietei este un atentat asupra dreptului dietei de a vota budgetul. De altfel înțelegem bine că Bourguignon se sfește să dea ochii cu dieta. Deputații noștri bar. Hormazachi și Dr. Popovici au protestat la ministeriu în contra acestei lovituri, dată autonomiei.

Loteria Casei naționale.

Prospect.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” — pe

basa concesiunii acordate de on. minister reg. ung. de finace cu ordinaşunea nr. 49 522 din 27 Iulie 1899,—aranziază o

LOTERIE DE EFECTE

al cărei profit se va folosi pentru ridicarea unei Case naşionale în Sibiu, în care se va instala un Museu istoric şi etnografic român şi biblioteca Asociaşunii etc.

Preşul unui bilet de loterie 1 coroană.

Căştiguri:

1	castig princip. în val. de C. 10.000 = C. 10.000
1	" " " " " " 3.000 = " 3.000
2	castiguri " " " " " " 1.000 = " 2.000
5	" " " " " " 500 = " 2.500
10	" " " " " " 200 = " 2.000
10	" " " " " " 100 = " 1.000
20	" " " " " " 75 = " 1.500
20	" " " " " " 50 = " 1.000
50	" " " " " " 20 = " 1.000
100	" " " " " " 10 = " 1.000
19	castiguri " " " " " " C. 25.000

Tragerea la sorşi se va face în Sibiu a 31 Maiu 1900 st. n. în prezenşa unui notar public şi a unui comisar politic.

Consemnarea căştigurilor se va publica la trei zile după tragere. Ridicarea or se va face în decurs de 60 zile de la tragere.

Bilete de loterie se pot procura de la biroul „Asociaşunii” în Sibiu (N-Szeber, strada morii nr. 8), şi se vor vinde la toate băncile româneşti.

Sibiu, în Decembrie, 1899.

Comisiunea loteriei.

NOUTAŞI

Arad, 27 Decembrie 1899.

Calomniarea continuă. „Autorisată” din Sibiu (nrul dela 14/26 Decembrie) e arăşi publică pe patru coloane calomni şi întortochieri despre sfîşirea bisericeii din Soborşin. Scrie deja a *patra* oră despre această afacere. Corespondentului ei de pe Murş se vede că nu i-a fost destul palma ce a primit prin declaraşia întregului comitet parochial, singur competent, care a redus la o simplă calomnie tot ce s'a scris în „autorisată” de imaculaşii sei „corespondenşii de pe Murş”. Nu, ci zice că declaraşia a fost „fabricată”, „produsul unor creeri desechilibraşii”. Aşa lasă „autorisată” să fie insultaşi preoşii, învătătorii şi fruntaşii din comitetul parochial! Amestecă apoi la mijloc pe dl protopop V. Beles, zicând că d-sa a pus la cale declaraşia, ear preotul Ogneanu „n'are curagiul să respingă

un act mincinos oferit spre subscriere din partea şefului său. S'a spălat pe mâni şi a subscris.” Corespondentul are aierul a scrie ca şi când informaşia ar avé-o dela însuşi dl preot în chestie, ceea-ce face necesar o explicaşie, căci ni-se pare că există un echivoc.

Cât despre obrăznicile ce corespondentul din t u f a scrie la adresa noastră, bunul simş ne împedecă a reflecta unor eroi din tufă, al căror ideal este setea de scandal.

Când vom avé bani noi de hărtie? Foile din Pesta vestesc, că nouele bancnote în voluta de coroane cu greu vor ajunge să fie puse în circulaşione înainte de luna Septembrie a anului viitor; dar' şi atunci, mai întâiu se vor aduce în circulaşie bancnotele de 20 coroane, deşi la început era planul, ca să se introducă mai întâiu banii de hărtie de câte 10 coroane. De la acest plan s'a abstat din cauza, că poporul, oamenii de rînd, obienuişi cu bancnotele de 10 floreni, foarte uşor ar fi ispitişi să primească în locul acestora — bancnote de câte 10 coroane. E bine dar, ca oamenii să se obienuiască întâiu cu bancnotele de 20 coroane, car' au preşul celor de acum de 10 floreni, şi numai după aceea, mai târziu, să facă cunoştinşă cu cele de 10 coroane, egale în valoare cu cele de 5 florini, car' le avem încă azi.

Despre Şaguna. Dl Alexandru Ghica a obşinut la Universitatea din Bucureşti licenşă în teologie în baza tesei: „Vieaşă şi activitatea archiepiscopului şi metropolitului Andreiu baron de Şaguna”. Tesa aceasta prin fondul serios, prin mat ria bine aleasă şi prin munca depusă în adunarea şi coordonarea materiei, se deosebeste esenşial de mormanul de tесе fără nici o valoare, cum eram obienuişi a le vedé tipărite pe banii grei ai facultăşilo. Vieaşă şi faptele providenşialului bărbat al românilor şi al bisericeii noastre naşionale sunt arătate de dl Ghica cu multă căldură şi cu destulă cunoştinşă de cauşă. Recomandăm profesorilor de religie şi de istorie bisericească această lucrare.

Monedele de 1 cr. şi 1/2 cr., cari se afiş încă în circulaşie pe lângă cele noue de 2 fileri şi 1 filer,—se pot încă schimba până la 31 Decembrie st. n. 1899 la toate oficiile de dare ale statului. De la 1-a Ianuarie 1900 însă aceste monede vechi de 1 cr. şi 1/2 cr. numai în casuri excepşionale, pe

lângă îngăduinşă din partea ministeru'ui de finace, se vor puté schimba.—Inregistram aceasta, pentru-ca cei chemaşi să admoneze poporul la această împregiurare, care mai ales pe el îl priveşte foarte de aproape.

Deschiderea sfîntelor porşi. Cu prilegiul proclamării a doua-oară a aşă numitului „an sfânt”, în biserica romano-catolică s'au arangeat, anul acesta încă de Vineri începând, mari festivităşi religioase în oraşul Roma. Începutul festivităşilor s'a făcut prin deschiderea sfîntelor porşi, de cari sunt 4 la număr în cetatea eternă. Una în biserica Sftului-Petru, a doua, în a Sftului-Pavel, a treia în a Sftului-Ioan şi a patra în biserica Santa Maria Maggiore. Deschiderea porşii sfînte dela biserica Sftului-Petru s'a îndeplinit prin însuşi Papa, ear' la celelalte trei prin trei cardinali. Mai întâiu în capela Sixtus Sfîntia Sa Papa a ţinut o rugăciune înainte sacramentelor, intonând „Veni Creator Spiritus”, apoi a fost transportat pe targă până la poarta sfântă, în care a lovit de trei-ori cu ciocanul. Prin poarta sfântă mai întâiu a intrat în biserica goală Papa, apoi cardinalii, că eteniile ordinilor călugăreşii, societăşile religioase, reprezentanşii statelor străine etc. După intonarea cântecelor iubilare Papa a împărşit binecuvântare şi ertare de păcate miilor de oameni, cari umpluseră de tot biserica şi tinda acesteia. La sfînta poartă vor străjui călugării în tot timpul festivităşilor iubilare. Din acest incident întregă Roma e pavoasă. Serbările deschiderii sfîntelor porşi s'au petrecut în toată liniştea şi cu o evlavie rară.

Stil serafic. Într'un număr recent al foii în care-şi fac deprinderile cei ce vor să introducă în sërmana noastră limbă... *stilul serafic*, cetim următoarele:

„Ţi-se revoltaşi întreg internul. Cu pumnii încleştăşi îşi muşşi buzele până sângeră”...

Înainte de asta oamenii muşcau cu dinşii!

Păcat că autorul acestei mari descoperiri: a muşca cu pumnii, iscăleşte: *Fără nume*.

Nu de altceva, dar modestia asta este o pedică pentru a fi trecut la posteritate!

Păcatele părinşilor. În şedinşă din zilele trecute a congregaşiei comitatului Strigoniu, inspectorul regesc de şcoale a arătat în raportul său casuri de tot triste din

şcoalele poporale ale numitului comitat. A spus anume, că în foarte multe şcoale din comitat, cum şi în cele elementare din oraşul Strigoniu, surmedeni de şcolari, mai ales în clasele prime, sunt hăbăuci, tîmpişi de minte, aşă, că nu pot face nici un sporiu în învăşătura. Pricina — i-au spus învăşătorii — este, că părinşii încă în leagău şii amestecă copilaşii cu opiu pentru-ca să-i silească să doarmă şi să scape astfel de lărmuirea lor. Fluidul acesta părinşii înşii îl pregătesc din cojile gămaşilor de mac, pe cari le ferb amestecate cu florile de soc, de teiu şi cu alte burueni, cari anume se vînd spre acest scop chiar în piaşă din Strigoniu. Cu cât mai multe coji de mac se ferb în teie, cu atât efectul e mai ameşitor şi tîmpeşte cu atât mai mult pentru toată viaşă mintea copilaşilor, car' dorm apoi zile întregi, fără să se mişcă măcar. De aci rēul, care are urmările cele mai primejdioase pentru dezvoltarea intelectuală şi fizică a bieşilor copii.

Inspectorul a provocat autorităşile comitatului, ca să oprească strict vînzarea şi întrebuişarea acestor materii primejdioase pentru micii nevinovaşi.

Protestul tinerimei din Oradea-mare. Eată protestul subscris de 16 tineri români de-la facultatea de drept din Oradea-mare.

„Revoltaşi în adâncul sufletului ridică glasul protestului nostru solemn în contra nedemnutui atac îndreptat memoriei celui mai iubit erou naşional al nostru.

„Protestăm fără şovăire în auzul tuturor în contra cuvintelor înşoitoare ale procurorului setos de „avansare”...

„Avram Iancu a trăit, trăşte şi va trăi totdeauna în inimile noastre ca tipul ideal al adevăratului Român cu inimă pentru neam şi limbă!

Oradea-mare, la 22 Decembrie 1899.

Iosif Iacob, Pavel Obădeanu, Ioan Iosif Scoopol, Eugeniu Feieru, Istin Marş, Alexiu Botiocu, Augustin Silaghi, Gheorghe Cimponeriu, Petru Bulzan, Petru Ciapan, Iosif Tărbuş, Petru Stoina, Victor Creş, Nicolae Hubian, Alexandru Munteanu, Ioan Bulzan.

Cum se face însă, că nici unul din *naşionalistului* domn *Zigre* nu este scris?! Şi de ce n'a iscălit viteazul „stoş” *Bárdossy*? „Autorisată” s'o expliaşă.

Medicii unguri contra profesorilor medicii. Vr'o 27 medicii unguri din Buda-pesta au făcut societăşii medicilor o p

FOAŞA „TRIBUNEI POPORULUI.”

DON JUAN.

Din Veneşia la Mestre
Bate luna în ferestre
Şi se joacă pe lagună
Singurateca de lună,
Par'că Paul Veronese
Ar fi prins să lumineze
Cadrul nopşii, într'un fond
De păr blond.

Prinde'ncet înfiripare
Gondola din fund de zare;
Mişcă numai câte-odată
Lopătarul din lopată,
Ear' pe foşnetul de unde
Freamăt de suspin pătrunde,
Când îşi mângăie Annina
Mandolina:

„Lunecuş brumat de rouă,
Cătră care lume nouă
Duce alba ta cărare
Peste margine de mare?
Eşti tu puntea aruncată
Cătră vremi de altă-dată,
Sau eşti drum spre o splendoare
Viitoare?”

„Doge tinēr, Don Giovanni,
Scoală şi străbate anii
De la Lépanto la mine,
Să vezi timpurile pline
De icoana ta fugară,
Cătră care palpitară
Sinurile iubitoare
De fecioare.

„Tu eşti, tu şi altul nu e
Punctul cătră care sue
Dorul nostru de mai bine
Treapta scrisă în suspine,
Şi în tine se închee
Idealul de femeie,
Tinēr zămislit de Soare
Cu o floare.”

Duiliu Zamfirescu.

Spre Nirvana.

Gangele, încercat de valuri,
De priveleşii seculare;
Leneş curge, printre dealuri,
Roş în asfinşit de soare.

Cămpul, satele din cale,
Visătoarele altare,
Trec pe valurile sale
Adormite cătră mare...

Din apus, pe drum de sară,
Osteniş cu pasul rar,
Cail albi aduc în cară
Vechii idoli spre altar.

Şi fanaticii înainte
Se prosternă; peste ei
Trec, — şi sfarmă trupuri sfinte
Idolii deşerşii şi grei...

Cură Gangele, — şi 'n cale
Visătoarele altare
Trec pe valurile sale
Adormite, cătră mare.

Arthur Stavrî.

„SFIRSITUL LUMII.”

„În ziua de 13 Noemvrie 1899, între orele 2 şi 5 după ameză, cometa Biela, întălnindu-se, în goana-i vertiginosă, cu pământul, se va aprinde — şi toate vietăşile de pe micul nostru glob vor perşi mistuite de flacări...”

Şi cum era târziu şi-mi mijiau ochii de somn, lăsaş gazeta din mână şi scifai în luminare. Dar' îndată ce rōmăsei în întunec, imi perşi somnul. Începuş atunci să mă gândesc la profeşia astronomului Falb. Dacă

ar fi adevărat... Şi fantasia imi şi scifai pe fugă desnodământul dramei complexe care de miş de ani se joacă pe pământ. Citisem, tot aşă într'un ziar, că în Roma mulş oameni, de pe la țeară mai ales, şi au vîndut tot şi s'au aşternut pe petreceri şi pe beşii, convinşii că nu mai au să trăie decăt până la 13 Noemvrie. Căşi va fi latanii cutrierar satele şi vînd naivilor, pe care o rublă intrarea la raiu, vecinicia exploataşii prostiei omeneşii... Vedeam orgia cucerind rasele, întinzându-se ca o molimă peste toată pământul. Nu mai erau legi, nici peşă, nici ruşine. Omul redevenit bestie, se aştepta c'o sete nebună pe cele din urmă clipe de existenşă... Uriaşă cometă sosi, şi chioară de desfrēu se prefăcură în vaete de moare. Se aprindeau grămezile de praf, clădirile monumentale săriau în aer, miş de bubuită salutau majestoasa trecere a cometei.

Şi Biela trecu, superbă şi indiferentă în eterna-i călătorie. În urma ei, pe miază globului purificat, se înălşau, trosnind fumegând, vălvăşile codrilor — şi se tremurătoare la creştetul planetei noastre.

Şi mă gândeam cu fală la toate pînşile mari ale omenirii, la ştiinşă şi artă eternă, la bogata ei civilizaşie, agonisită în atăta muncă şi cu atăta durere, în mi

...care cer, ca profesorii-medici de la universitate să fie oprîți de la practica medicală, lăsându-li-se practica consultativă, dar și aceasta împreună cu medicul bolnavului. Mișcare a medicilor din capitală poate de semnificativă. Se înțelege, că medicii nu e în poziție, de a avea dorința propunătorilor; însă, ca să fie chemată a promova interesele lor, dacă primește de a să propună aceasta, ea poate a'o ducă înaintea comitetei competente. Ce se va alege de către cei 27 medici unguri, nu știm. Constatăm însă, că mișcarea este che-tie de pâne și de sare. În practica privată a celor profesori medici de la cele două universități din țeară. Vor fi cauzele...

...onoarea Italiei. Marele festival, pe care îl dădea din lași îl pregătesc în orașul Italiei va fi unicul în felul său. De-aici studenților ce a fost în București primele măsuri acolo. Reîntorsii în țară din delegație au procedat la cele mai importante măsuri. Serbările vor dura până la sfârșitul lunii. Ele vor fi între 10 și 15 Ianuarie. În ziua întâia, dimineața, studenții vor merge la gară pentru a lua pe delegații și invitații din țeară. Italia, ce vor sosi cu trenul. Aici o mare sosirea trenului va intona marșul român. În aceea zi delegații italiene vor vizita principalele clădiri din oraș. Seara va avea loc în sala teatrului un spectacol splendid reprezentativ. La acest spectacol reprezentativ va vorbi dl V. A. A. și un student. În tot timpul acestui spectacol vor fi toți delegații italieni să vorbească precum și studenții. După terminarea cuvântărilor va urma o retragere în sala Universității cu muzica în fruntea marșului italian și român. A doua seară 2 p. m. în aula Universității se va ține conferința publică. Aici vor vorbi A. D. Xenopol, rectorul Universității, V. A. Urschiu, Gr. Tocilescu și V. A. Urschiu. Seara la orele 6 va avea loc un spectacol de 300 tacamuri la Otel Binder. Spectacolul va dura până la orele 8 și jumătate, când cu toții împreună cu muzica vor merge spre gară. Cu acceleratul delegații vor pleca în sunetul marșului italian.

...Foarte nouă în București. Sub titlul „Căminul și Industria“, ziar comercial.

...anul... Cine ar fi crezut, că opera de artă a atator mil de generații se va afla într-o clipă, și nu se va mai ști de ea! Deșerte au mai fost toate aspirațiile oamenilor, minciunile și dorințele lor. Au fost, și au perit. Sub indiferența a Infinitului, cu aceeași indiferență miliardele de lumi călătoreau pe căi în Univers.

...și astfel, sărmanul nostru glob, patria noastră visuri mari, prefăcut într-un vast câmp, își ținea și el drumul în golul spațiului, cu aceeași nepăsare, ca și când nu s'ar fi întâmplat. Isovoarele spre mări mormane de cenușă și de omonești. Oceaua își legau talasurile în jurul lor, și nimeni nu le mai vedea. Mările șuierau prin spărturile uriașelor și nimeni nu le mai auzea. Și zilele și nopțile curgeau deșerte peste pustietățile întinse ale planetei, — treceau repede sutele de ani — căci nimeni nu le mai...

...în vremea aceasta pământul plămădea o viață. Încet câmpiile arse se acopseau de vegetație. Pe brațele munților, râurile fluviilor răsarău ecarși falnicii. În smîrcurile încălzite de soare, se născu germenii primelor vietăți nerăbdătoare...

industrial, economic, financiar, a apărut nu de mult în București o foaie nouă săptămânală sub direcția și ca proprietatea dlui I. R. Goga. Din cuprinsul fiecărui număr apărut până acum (deja al 10-lea) se vede a fi o foaie de mare interes și face nu numai serviciu bun și netăgăduit, dar și cinste comerțului și industriei în România. Prețul de abonament, afară din țeară, este 12 fl. O recomandăm cu căldură tuturor celor care știu să cunoască mersul și să promoveze interesele comerciale și industriale în mijlocul poporului român. Noul ziar bucureștean suplinesește, fără îndoială, o lacună mare și de mult simțită pentru stratul mijlociu al societății române.

Mascagni-conferențiar. Se scrie din Veneția (Italia), că societatea profesorilor de acolo a hotărât să aranjeze o serie de prelegeri sau conferințe publice literare-științifice, luându și subiectele din problemele veacului, ce dispăre. Primul conferențiar va fi vestitul compozitor italian Mascagni, a cărui prelegere e așteptată cu foarte mare interes.

Primarul Berlinului. Vr'o doi ani de zile orașul Berlin a fost fără primar, fiindcă de câte-ori reprezentanța orașului a ales în acest post înalt pe dl Kirschner, învitat de toți Berliniezii, împăratul Wilhelm totdeauna a denegat întărirea alegerii. Bar' aceasta numai din cauză, că împăratul nu privia până acum cu ochi buni nici pe alesul primar, nici pe alegătorii acestuia de când cu îngrădirea (sub antecesorul noului primar) cu gratii decorative a mormintelor celor căzuți în luna Martie 1848. Acum de curând însă și într'o formă neobișnuită — împăratul Wilhelm a întărit alegerea lui Kirschner, atât de mult așteptată. Și anume, eată cum: La desvîlirea monumentului ridicat pentru principele elector Wilhelm Gheorg, împăratul a ținut cerle și cu acest prilegiu s'a adresat către născătorul primar Kirschner cu următoarele cuvinte împărătești: „Bună ziua, domnule primar!“ — Cu acestea alegerea lui Kirschner este întărită și Berlinul își are noul seu primar.

Pe urmele lui Goethe. În Wenigenjena s'a reparat în vara aceasta hotelul Zurgünnen Tanne. Toate odăile pentru pasageri au fost refăcute. Numai o parte a rămas neatinsă, anume casa, în care Goethe a locuit în 1828 și a creat celebra baladă: „Erlkönig“.

...toare de a eși la lumină. Natura plămădea în taină formele, din ce în ce mai deslucite, ale vieții viitoare. În în sfârșit, omul, regele noului ciclu de creațiune, după un somn de nenumărate mil de ani, reapără și palida lună începă ecarși să se cântăte.

Pământul tresărea din odichna lui seculară, sub pașii primilor cuceritori. Orașe înflorau pe văile fertile, — limanuri pe malurile mărilor. Din nou corăbiile îndrăznețe, înhămând vânturile la pânzele lor, înfruntau nestatornicia violențelor valurilor. Se întemeiau palate, teatre, universități. O civilizație nouă se ridica din cenușa lumii vechi. Spirite neliniștite, minți iscoditoare răscoleau mereu cenușa aceasta, se aplecau atente pe statuetele negrite de flacări și slătite de ploa, și cereau ruinilor, piramidelor și marmorelor mute deslegarea adevăratelor mistere ale trecutului. Măniile lor, Lemurătoare de curiozitate, pipăeau cu sfidătoare răbdare răstăpătele vieții noastre distruse. Ochii lor, însetați de adevăr, căutau cu lăcomie, în slovele încălcite de pe lespeșile sparte urmele cugetării noastre, sunetul și înțelesul limbilor noastre amuțite. Și valurile de întunec se despicau sub așera lor privire. Sfînxii, tresați de căldura atator întrebări, începeau să le șoptească străvechia poveste a lumii ce a fost, minunții de ne-

Mac Kinley zidar. — Președintele Statelor-Unite, Mac-Kinley, va pune în discuție întăria peatră a noului palat al poștelor din Chicago și cu acest prilegiu a fost invitat să adereze la sindicatul muncitorilor.

„Uniunea internațională a zidarilor și a cioplitorilor de pietri“ a înscris pe Mac-Kinley printre membrii sei, căci dinna so-coate, că președintele Republicei nu poate fi admis să mănuiască ciocanul și mistria, decât dacă face parte din sindicatul profesional.

Secretarul Uniunii pomenite a declarat, că Mac-Kinley va fi șters de pe lista membrilor ei, dacă consimte să pue o peatră, care să nu fi fost cioplită de un lucrător din sindicat, ca aceea care e merită acestui scop.

Sinucideri senzaționale.

Sunt de altfel lucruri de toate silele, mai ales în Ungaria, și atât de dese, că abia foile mai mari pot să le înregistreze regulat și la timp. — Vineri noaptea spre Sâmbătă dimineața un advocat din Oradea-mare, anume Dr. Emeric Keszkes, a fost găsit spânzurat de ferul ferestrei în odața, unde încă de seara până după miezul nopții priveghiasse la patul bolnavei sale soții, care suferia de mult de-o boală incurabilă. În desmădăduirea sa pentru soartea soției, nenorocitul om și-a curmat însuși zilele, lăsându o singură în suferințele ei, acum și mai potențate. Dimineața, aflând de la servitoare despre sfîrșitul tragic al soțului, — greu bolnava femeie, cu țipete înfiorătoare, își încordă toate puterile să sară din pat și să alerge la cadavrul soțului său; se resturnă însă ecarși, fără simțiri, și starea și-a agravat astfel, că și ea în curând va urma pe soțul său.

O altă sinucidere senzațională, descriasă cu amănunte în toate foile ungurești, s'a petrecut zilele trecute în comuna Tápó-Györgye. Un tînăr inteligent de acolo, anume Iuliu Gotteschal, de multă vreme îndrăgostit la nebunie într'o domnișoară de-o rară frumsețe, anume Maria Fluck, tot din numita comună, — și-a tras un glonț de revolver în inimă tocmai sub fereastra iubitei sale, cu care conversa defăraș. Nenorocitul a căzut mort pe loc sub fereastră și sub ochii fetei, care a fugit apoi imediat de la fereastră și a spus în-tîmplarea și mamei sale. Cadavrul tinerului a fost luat de trecători pe un car cu paie și a fost dus la casa părinților, cari,

crez t din vremile neguroase ale existenței noastre. În curioasa ascultare, la picioarele Sfînxilor savanții însăiau istoria Cesarilor nostri și tainele religiilor spulberate, — poezii cântau iubirile, speranțele și durerile noastre.

...Mai târziu, magii: iluminati, marii evocatori ai timpului chemau la dănișii sufletele noastre depărtate, și zile întregi stăteau de vorbă cu ele. Astfel ei putură relua și toarce mai departe firul civilizației, de unde se rupsesse în mâinile noastre.

Sub puterea uneia din chemările aceste misterioase, am tresărit și eu în adâncimile veacurilor. Și Doamne, ce lume frumoasă, ce minunată alcătuire de lucruri am văzut!...

Cum aș fi voit să mă pot intrupa din nou, și să trăiesc între oamenii aceia înțelepți și buni, și veseli, cari găsiseră în sfîrșit mijlocul de a se iubi unii pe alții și de a gusta suprema fericire în fericirea tuturor.

A. Vlașuță.

la vederea nenorocirii, au rămas zdrobiți de durere. Autoritățile au pornit imediat cercetarea și s'a aflat, că nenorocitul tînăr nu s'a împușcat cu revolverul său, ce-l luase cu sine, ci cu unul mai mic, care era al fetei Maria; acesta s'a găsit lângă cadavrul, pe când al sinucisului s'a aflat aruncat la o depărtare mare. Impregiurarea aceasta a dat întîmplării o față și mai senzațională, bănuindu-se că chiar fata ar fi putut să pricinuiască oribila moarte. Judele de instrucție a citat o mulțime de martori, între cari și pe frumoasa Maria. Din răspunsurile ei însă așa se pare, că ar fi cu totul nevinovată; singura ei vină e, că nu l-a vrut de bărbat pe sinucisul, care de ani de zile o iubise atât de mult. Cercetarea continuă încă și e sigur că se va rîndui și exhumarea cadavrului și secționarea lui.

Felurimi.

Proorocii greșite. — Revista științifică „Quartley Review“ scria în anul 1819: „Ideea de drum de fier nu se poate realiza în practică. E ceva mai vrednic de ris și mai absurd decât proiectul unei trăsuri cu vapor, care să meargă de două-ori mai întă decât poștaliștele noastre? Mai de grabă ar fi de crezut că ne vom mișca din atelierul de artilerie dela Woolwich prin ajutorul unei granate Congreve, decât c'o locomotivă de două ori mai repede de cât căruțele de poștă“?

Lordul Brongham își bătea joc de această „idee nebunească a inginerilor“: să transporte 700 de inși în șapte vagoane, cu înțeață de 24 kilometri pe ceas. Când s'a publicat proiectul de a se construi calea ferată Liverpool-Manchester, au început a prooroci, că toate casele de pe lângă calea ferată vor lua foc, că nu se vor mai coace cerealele, că se vor usca livezile, că pășunile vor căde înbușite, că vor pieri de foame cărușii și vizitii, că apăsarea aerului va să omoară pe călătorii în vagoane, că vor exploda neapărat toate căldările etc.

Thiers era și la 1836 contra facerii de căi ferate în Franța; căci „nu vrea să expue viața călătorilor“. Naturalistul F. Arago, când se discuta calea ferată Paris-Versailles, s'a rostit contra unui tunel, căci viața călătorilor ar fi pusă în primejdie din pricina schimbării de temperatură, de asemenea se temea, că vor exploda locomotivele trecând prin tunel.

De asemenea cerea să nu se întrebvințeze aceleași șine pentru trenuri repezi, de persoane, și pentru cele încete, de mărfuri. De asemenea și statisticianii căutau a dovedi, că nu se vor acoperi nici odată cheltuețile, luându-se după veniturile diligențelor și trăsurilor particulare.

Papa Grigorie al XVI-lea declară că trenul „e un mijloc de transport vrednic de dispreț și ură“. Un mare fabricant de la Brünn, anume Anspitz, auzind că Rothschild vrea să construiască o cale ferată dela Viena la Brünn, zise în băta de joc: „Nebunie! Diligența umbliă tot-deauna goală pe linia aceasta, și vor să se acopere cheltuețile unei căi ferate?“ Când împăratul Ferdinand dădu lui Rothschild privilegiul pentru calea ferată a Nordului, zise: „Să și-l dăm, că doar n'o să dureze așa ceva“. Grillparzer zicea: „Drumuri de fier, imprumuturi și lesuții sunt negreșit căile cele adevărate, pentru a merge la dracul“.

Regele Ernst August al Hanoverei nu voia căi ferate în țeara sa, „pentru-că, ori-ce cizmar și croitor ar pute atunci călători tot așa de repede, ca regele“.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.
Red. respons.: Ioan Russu Șirianu.

ECONOMIE.

Grâne.

Prețurile de la 22 Noemvrie.

	Arad:	B. Pesta
Grâu Aprilie fl.	7.10—7.30 fl.	7.96—7.87
Octomvrie	"	8.02—8.03
Cucuruz Maiu	3.80—3.90	5—5.01
vechiu	5.—5.20	5.20—5.50
Orz vechiu	"	5.65—6.00
nov	5.40—5.50	"
Secară Apr.	5.60—5.70	6.42—6.44
vechiu	"	6.10—6.35
Ovăs Apr.	4.40—4.50	5.6—5.8
Oct.	"	4.90—5.28

Cursul pieții din Arad.

Hârtie-monetă română	Comp. fl.	9-48	vând	9.52
Lire turcești	"	"	"	"
Imperiali (15 R. aur)	"	18.90	"	19.—
Ruble rusești 100 k	"	126.—	"	127.—
Galbeni	"	5.58	"	5.62
Napoleon-d'or	"	9.48	"	9.52
100 Marce germane	"	58.50	"	58.95
Livre sterling	"	11.90	"	12.57

Spirt:

Spirt rafinat:	cu toptanu	21 Oct.	55.50
"	cu micu	"	56.50
" brut	cu toptanu	"	54.50
"	cu mic	"	55.50

Porci:

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate:

bătrâni	320—380 kg.	40—42	er. p. kg
tineri	320—390	44—44.5	"
"	250—390	44—45	"
" până	250	45—46	"
mijlocie	240—260	47.5—48	"

La administrația

„Tribunei Poporului“

se află în deposit spre vânzare următoarele opuri și broșuri:

- „Teoria dramei“ de Dr. Iosif Blaga. Prețul 1 fl. 80 cr.
- „Cuvântări bis. de Massilon traduse prin Ioan Genț. Prețul 2 fl. 50 cr.
- „Lupta pentru drept“ de Dr. R. Ihering traducere, de T. V. Pașteanu. Prețul 1 fl.
- „Din vremuri apuse“ de Iudita Secula, Prețul 50 cr.
- „Juvenilia“, prosă și versuri de Sextil Pușcariu. Prețul 80 cr.
- „Vieritul“, de Petru Vanceu. Prețul 50 cr.
- „Pribeg“, de I. Sceopul. Prețul 75 cr.

La facerea comenzilor, cari se vor efectua prompt, rugăm a se adăuga și spesele de porto postal.

Administrațiunea „Trib. Pop.“

Cărți bune. În editura Librăriei Ciurcu din Brașov a apărut, în volum elegant „Insula Morților“, eminenta lucrare a lui R. Voss, traducere de dl Andreiu Bârseanu. Atât autorul, cât și traducătorul sunt, desigur, și între Români îndestul de cunoscuți, pentru-ca și fără elogiile presei, toți s'au simțit îndemnați a-și procura această carte. Ea e potrivită și pentru cadou de sărbători. Prețul 25 cr., ieftină!

Cum să fotografăm? Sub acest titlu a apărut și ni-s'a trimis o carte, ce cuprinde instrucțiunile practice pentru amatorii artei fotografice cu 31 ilustrațiuni, de Ioan Nițiu Pop. Cuprinsul cărții a fost publicat și în „Revista Ilustrată“ din anul 1899, de unde s'a tipărit și în broșură separată și se poate procura dela administrațiunea acestei foi pentru prețul de 1 coroană. Jemătate din venitul curat e destinat pe seama corulei plugarilor din Șoimuș (com. Bistrița-Năsăud).

O carte bună. Distinsul nostru profesor din Brașov, Dl Vasile Goldis a lucrat o folositoare carte școlară: „Geografia pentru școlile populare, întocmită pe baza planului Ministerial de învățământ. Partea primă (pentru clasele III și IV), cu numeroase ilustrațiuni și hărți colorate.“ Editura librăriei Ciurcu Brașov. Prețul unui exemplar 35 cr. Materialul tractat se estinde pe 68 pagini, în ordinea următoare: „1. Regiunile lumii, 2. Comuna, 3. Locuitorii și ocupațiunea lor, 4. Relig'unea și limba locuitorilor, 5. Hotarul comunei 6. Drumurie, 7. Apele curgătoare, 8. Apele stătătoare, 9. Mijloacele de comunicațiune, 10. Insulă, peninsula, golf, 11. Sesul, 12. Dealuri și văi, 13. Ozonul, 14. Desemnarea regiunilor lumii, 15. Harta, 16. Cercul, 17. Comitatul, 18. Ungaria. — II. „Ungaria și Europa.“ (Materialul clasei a IV a.) Ținutul muntos din Sudost. Căminul Ungariei. Ținutul muntos Nordostic. Ținutul muntos Nordvestic, Ținutul deluros Sudvestic. Orașul Fiume și ținutul lui. Ungaria în genere. Terile aparținătoare Ungariei. Europa în genere“. La toate capitolele e alăturată câte o hartă colorată.

O recomandăm cu toată căldura învățătorilor noștri.

Exerciții intuitive și gimnastice, manual pentru învățătorii școlilor populare române, întocmit după plan, de Ioan Tuducescu. Învățător în Lipova. Ediția a III. Prețul unui exemplar: 30 cruceri.

O nouă carte folositoare. Sub titlul: „Amicul Poporului, îndreptător în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român, de Titu Vuculescu, pretor, a apărut tocmai acum în tipografia „Tribunei Poporului“ în Arad o carte în adevăr folositoare pentru popor. Ea se estinde pe 148 pagini, în format 8° mare, cu un tipariu frumos și bine îngrijit, broșată elegant și scrisă într'un limbajiu la înțelesul poporului. Cuprinsul pe scurt al bogatului material al cărții este următorul:

I. Agricultură. — II. Ape (mori de navigare, broduri, plute). — III. Boalele și strarea vitelor. — IV. Cauze comunale. V. Drumuri și vama. — VI. Finanțe. VII. Industrie. — VIII. Judecătoria. IX. Matriculele de stat. — X. Militari. XI. Mine (Ocnărit). — XII. Moștenire. — XIII. Ordinea publică (Ajutor la nenorociri, cerea pustilor din altă țeară, Apa de Ajutorarea sêracilor, Adunări publice, cerea cu zăloage, Boalele epidemice, Bricurățirea coșurilor (hornuri). Curățirea teor, Calea ferată. Cetățenia de stat, Cort-rea, Edificării, Instruarea în joc, Țiuni (descoperiri) Lega de presă Lușgăsite, Măsurarea bucatelor, Monumente istorice, Ospătării, Plata medicului, Pa(Têrguri), Poștă, Privilegii (Patente), contra focului, Societăți (bănci, case păstrare), Site de aramă, Sdrênțe, Seta de bucate, Instanțieri, Școală secretă, nerea cânilor, Trecerea în altă țeară, grafie, Venzarea bureților, Venzarea paști și prav de pușcă, Veniații). — XIV. Orfanale. — XV. Păduri. — XVI. Pa. XVII. Relig'ione. — XVIII. coală — XIX. Sănătatea publică. — XX. Servitori. XXI. Vênat.

Ori-ce daraveri, pe cari popule are aproape zilnic atât cu direcțiunile administrative, cât și cu direcțiunile din patrie, cărturarii din popor le află în cartea aceasta într'un loc, bine lămurite și spuse în limbă populară și înțeleasă de toți.

Prețul acestei cărți folositoare este numai 1 coroană (50 cruceri) și se poate comanda atât la noi în M.-Pécska, cât și la administrațiunea „Tribunei Poporului“.

„Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcțiune“, Alfred Kormos, trad. de Constantin Pop, funcționar la „Albina“. Carte foarte importantă pentru membrii direcțiunea tuturor institutelor de băni și a ori-cărora societăți pe care Costă 1 fl. 50.

Calindarul nostru

pe anul visect 1900

ca prim călindar scos în tipografia noastră

a apărut tocmai acum

cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. porto postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați

a se adresa la

Administrația „Tribunei Poporului“.

La comande mai mari de 10 exemplare dăm 20% rabat.

ADMINISTRAȚIA

„Tribunei Poporului“.

A apărut în tipografia noastră și se află de vânzare

la

Administrația „Tribunei Poporului“

sub numirea

„AMICUL POPORULUI“

„îndreptător în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român“

de TITU VUCULESCU pretor,

cu prețul de 50 cr. plus 5 cr. porto postal.

O carte în adevăr folositoare pentru popor, care cuprinde sfaturi și învățături de foarte mare folos pentru toate trebile și trebuințele poporului.

Administrația

„Tribunei Poporului“